

УНИВЕРЗИТЕТ "КИРИЛ И МЕТОДИЈ"

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

ИНСТИТУТ ЗА ГЕОГРАФИЈА-СКОПЈЕ

УРБАНО-ГЕОГРАФСКИ РАЗВИТОК И ПРОМЕНИ ВО
МОРФО-УРБАНАТА СТРУКТУРА НА ГРАД БИТОЛА

(- МАГИСТЕРСКА РАБОТА -)

МЕНТОР:

Доцент Д-р. ВАСИЛ ДАСКАЛОВСКИ

ИЗРАБОТИЛ:

НИКОЛА (ВЕНКО) ДИМИТРОВ

БИТОЛА, 1991 година

СОДРЖИНА

	страница
ПРЕДГОВОР	
A. ПРИРОДНО - ГЕОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ.....	1
I. ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА И СООБРАЌАЈНА ПОЛОЖБА НА БИТОЛА	1
1. Географско - историска положба.....	1
2. Сообраќајно - географска положба.....	3
II. ФИЗИЧКО + ГЕОГРАФСКИ ОДЛИКИ НА БИТОЛА И НЕЈЗИНИОТ	
ОКОЛЕН ПРОСТОР.....	5
1. Геолошка градба.....	5
1.1. Тектоника и сеизмичност на урбанистичкото	
подрачје.....	8
2. Геоморфологија на рејџеџот и орографски карак-	
теристики.....	9
3. Климатски одлики.....	11
4. Хидрографски и хидрогеолошки особености.....	21
5. Педолошки карактеристики.....	25
III. ГЕОГРАФСКО - ИСТОРИСКИ РАЗВИТОК.....	28
I. ГЕОГРАФСКИОТ ЛИК НА БИТОЛА И НЕЈЗИНИТЕ ФУНКЦИИ	
НИЗ ИСТОРИЈАТА.....	28
1. Предисториско време (Предисторија).....	28
2. Античко време (период).....	30
3. Битола во времето на феудализмот.....	32
3.1. Период до доаѓањето на Турците	
(Ран и развиен феудализам).....	32
3.2. Турски период на владеење.....	36
3.2.1. Битола од 1382/83 година до крајот	
на XVIII век.....	36
3.2.2. Битола од XIX век до крајот на	
турскиот период (1912 година).....	45
3.2.3. Битола во времето на Балканските и	
Првата светска војна (1912-1918 г.):	59
4. Појавата на капитализмот и капиталистичките	
односи.....	61
4.1. Битола во периодот на предвоена Југослави-	
ја (Приликите во период помеѓу 1919-1941 г.)	61
4.2. Битола во времето на фашистичката окупаци-	
ја и учество во Народноослободителната	
војна (1941 - 1944 година).....	67

5. Историски поглед врз промените на морфо-урбаната структура на градот.....	68
В. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВИТОК.....	73
I. ДЕМОГРАФСКИ ОСОБИНИ НА ГРАДОТ.....	73
1. Географско-историски приказ.....	73
1.1. Демографска структура.....	73
1.2. Миграциони движења.....	88
2. Демографски особини на денешното население.....	93
2.1. Бројно движење на населението.....	94
2.2. Полова и старосна структура на населението..	98
2.3. Компоненти на природно движење на населението	100
2.4. Домаќинства и број на членови во домаќинства:	104
2.5. Образовна структура на населението (население по писменост и стручна спрема).....	108
2.6. Народносна структура на населението (население по народност).....	110
3. Социо-економски структурни белези на населението.	111
3.1. Население по активност.....	111
3.2. Структура на активното население по сектори и дејности.....	112
4. Миграциони белези.....	114
4.1. Осврт на миграционите движења од крајот на Втората светска војна до денес.....	114
4.1.1. Автохтоно население.....	116
4.1.2. Доселено население (обем, правци и интензитет на доселување).....	118
4.2. Внатрешни миграции.....	121
4.2.1. Миграции на релација село-град.....	121
4.2.2. Миграции на релација Битола-други градови-општини и републики-покраини.	122
4.2.3. Дневни, неделни и сезонски миграции..	123
4.3. Надворешни миграции.....	126
4.3.1. Миграциони движења во европските и воневропските земји.....	127
4.3.2. Демографска и социо-економска структура на вработените во странство.....	130
5. Демографска структура на населението по Месни Заедници.....	132

Г. ЕКОНОМСКО - УРБАНИ РАЗВИТОК	135
Г. БИТОЛА И НЕЈЗИВИТЕ ЕКОНОМСКО-УРБАНИ ФУНКЦИИ	135
1. Градски функции.....	137
2. Стопански функции.....	138
2.1. Енергетски извори, рударство и индустрија....	140
2.1.1. Енергетски извори, рударство и произ- водство на електрична енергија.....	140
2.1.2. Прехрамбена индустрија.....	142
2.1.3. Текстилна индустрија.....	145
2.1.4. Металопреработувачка и електроиндустрија.....	149
2.1.5. Индустрија за кожи.....	152
2.1.6. Индустрија за градежен материјал.....	153
2.1.7. Графичка индустрија.....	154
2.1.8. Други видови на индустриски гранки....	155
2.2. Земјоделство и шумарство.....	157
2.2.1. Поледелство.....	157
2.2.2. Овоштарство и лозарство.....	167
2.2.3. Сточарство.....	169
2.2.4. Шумарство.....	172
2.3. Занаетлиство и мало стопанство.....	174
2.3.1. Производно и услужно занаетлиство и услуги олични на занаетлиските.....	175
2.3.2. Индивидуално и општествено занаетлиство.....	176
2.3.3. Мало стопанство.....	179
2.4. Градежништво и урбанизам.....	184
2.5. Сообраќајна мрежа, сообраќај и врски.....	187
2.5.1. Патна - сообраќајна мрежа.....	187
2.5.2. Друмски - патен сообраќај.....	189
2.5.3. Железнички сообраќај.....	191
2.5.4. ПТТ сообраќај и врски.....	193
2.6. Туризам и угостителство.....	194
2.7. Трговија и пазари.....	196
2.8. Банки и осигурителни заводи.....	201
3. Јавни функции на градот	202
3.1. Просветна, научна и културна функција.....	203
3.1.1. Просветна функција.....	203
3.1.2. Научна функција.....	207
3.1.3. Културна функција.....	208

3.2.	Здравствена и социјална функција.....	215
3.2.1.	Здравствена функција.....	215
3.2.2.	Социјална функција.....	216
3.3.	Социјална функција.....	217
4.	Управно - правосудна функција.....	218
5.	Комунално стопанство и комунални функции(Станбено комунални прилики).....	219
5.1.	Топографско ширење, план и функции на градскиот атар и негова морфолошка разгранетост.....	220
5.2.	Станбен фонд и густина на изградба.....	221
5.3.	Опременост и функционалност на градската кука..	225
5.4.	Комунална инфраструктура(Комунални фондови)....	228
5.4.1.	Улици, тротоари, плоштади, паркови и друго зеленило.....	229
5.4.2.	Комунална хигиена и јавно зеленило.....	232
5.4.3.	Градски водовод.....	233
5.4.4.	Канализација.....	235
5.4.5.	Осветлување на градот.....	237
5.4.6.	Телефонска мрежа.....	238
5.4.7.	Градска топлификација.....	239
6.	Морфо - урбана структура на градот.....	241
6.1.	Процес на урбанизација.....	241
6.2.	Функционално морфо-урбана структура.....	242
6.2.1.	Централно градско подрачје и станбени зони.....	243
6.2.2.	Стопански и работни зони во градот.....	247
6.2.3.	Локација на индустријата во и околу градот.....	250
6.2.4.	Зона на зеленило и спортско рекреативни површини.....	251
6.2.5.	Основна сообраќајна мрежа.....	254
6.2.6.	Јавен превоз на патници и стока(градски локален и приградски сообраќај).....	256
6.2.7.	Површини со друга намена.....	257
6.3.	Популационо-демографска структура на градот....	260
6.3.1.	Густина на населеност.....	260
6.3.2.	Внатрешни преселувања на населението....	262
6.3.3.	Социјална топографија.....	262
6.3.4.	Дневно движење на населението во градот.	263

6.4. Морфолошка структура на градот.....	265
6.4.1. Планот на градот и функции на градокиот атар.....	265
6.4.2. Развој на морфолошката структура.....	266
6.4.3. Морфолошка разгранетост и густина на изградба.....	267
6.4.4. Приградски населби.....	267
6.4.5. Морфолошки целини на градот(организација на градот).....	269
7. Градст и околината.....	271
7.1. Влијанието на градот врз непосредната околина.	271
7.2. Урбано-рурални појас.....	273
7.3. Перспективи на морфо-урбаната структура.....	274
8. Нарушување на еколошката средина во градот и пошироко	276
ЗАКЛУЧНИ РАЗМИСЛУВАЊА И ПЕРСПЕКТИВЕН РАЗВОЈ.....	283

ЛИТЕРАТУРА

страна